

Ming Keizer Hong Wu 1368 - 1398

Overgangsporselein (Transition ware) wat ontstond na de dood van keizer Wan Li. Toen de keizerlijke fabrieken te Jingdezhen (Ching te Chen) opnieuw produceerden. Het decor is in prachtig blauw/wit, in diep violet blauw geschilderd. Deze twee rijstkommen, hier aan de binnenkant te zien, zijn voorzien van een decor met Hollandse huizen, Chinese personen en gestileerde bloemen. Het Museum 'De Sypsteyn in Loosdrecht bezit een nagenoeg identieke kom. Catalogus nr. 120 A en B Taxatie € 7000-9000 per kom.

DE MING KEIZERS EN HET MING PORSELEIN (1368 TOT 1644)

Ming Keizer Wan Li 1573 - 1619

Veiling collectie Ming porselein

Hong Wu was de eerste keizer van de Ming Dynastie, en de stamvader van een familie die tot 1644 aan de macht zou blijven. Keizer Hong Wu (1368-1398) was opgegroeid als wees, zijn familie was te arm om hem te onderhouden, en werd daarom opgevoed door boeddhistische monniken. Dit verhaal maakt tevens duidelijk waarom hij de 'Bedelaar Keizer' werd genoemd. Hij was één van de grootste keizers uit de geschiedenis van China, hij dreef de Mongolen uit China terug naar de steppen in Mongolië.

TEKST EN FOTO'S: GEERT ZIENG

Hong Wu verkreeg het mandaat van de hemel, dit is een traditioneel Chinees filosofisch concept met betrekking tot de legitimiteit van de heersers. Het is vergelijkbaar met het vroegere Europese concept van het goddelijke recht van koningschap. Door een eerlijker verdeling van landbouwgrond en hervormingen in het belastingstelsel, kwam het in korte tijd tot een opleving van de landbouw. Onder de bescherming van de Ming keizer groeide de porseleinstad Jingdezhen (Ching te Chen), in de provincie Jiangxi, uit tot het centrum van de porselein industrie in China. Er waren wel meer kleine en grote porseleinfabrieken, maar de Mingkeizers concentreerden de productie van porselein in deze stad. Keizer Hong Wu liet ovens bouwen op de Juwelenberg en stelde ambtenaren aan, voor toezicht op de vervaardiging van het porselein, en het transport ervan naar de hoofdstad. De hoofdstad lag op 2500 kilometer afstand. Het transport ging voornamelijk via rivieren en gedeeltelijk over land; dat het vele overladen de ambtenaren maag-

krampen bezorgde, spreekt voor zich, gezien de geduchte strafcultuur. Het geglazuurde steengoed uit de Songperiode werd vervangen door fijn porselein, met onderglazuur decors. Het ongebakken porselein werd gedroogd, en daarna beschilderd in kobaltblauw en/of koperrood. Als de verf droog was werd het voorwerp gedompeld of geborsteld met glazuur, en daarna gebakken. De vervaardiging van dit Ming porselein met decoraties onder het glazuur, en later óp het glazuur werd in de loop van de eeuwen steeds meer verfijnd, waarbij tevens betere technieken werden ontwikkeld voor het kleuren, glazuren en het bakken.

Hoogtepunt van de Mingdynastie

De tweede keizer uit de Ming dynastie was Jian Wen (1399-1402) hij kwam om bij een brand in het paleis tijdens een revolutie. Zijn opvolger Yongle (1403-1424) vernietigde alle herinneringen aan zijn voorganger om de legende vorming van zijn voorganger uit te bannen, ook zijn grafplaats is daarom nog steeds niet bekend.

Onder keizer Yongle bereikte de Mingdynastie haar hoogtepunt. Hij ondernam de grote vlootexpedities naar India, enkele Arabische landen en Afrika, met een vloot van telkens een bemanning van 30.000 man. De landen die werden aangedaan waren uiteraard onder de indruk van deze super armada, en wilden maar al te graag handelsrelaties aangaan. Yongle zou ongeveer dertig verschillende landen aandoen. Hij is ook de bouwer van het Ming Xiaoling Mausoleum. De bouw van het familiegraf duurde 18 jaar. Er liggen 13 van de 16 Mingkeizers begraven. Vanwege de constante dreiging door de Mongolen vanuit het noorden werd in de 15e eeuw begonnen met het verder uitbouwen van de Chinese Muur. Hij was ook de keizer die Beijing (Peking) tot de hoofdstad van China maakte. (Peking betekent in de taal van de Mongolen 'Hoofdstad van de Khan')

Het porselein uit de Yongle en de Xuande (1426-1435) regeerperiodes wordt beschouwd als 'het klassieke blauw/wit'. Het ontstond toen het, uit het buitenland afkomstige, kobalt weer

volop voorradig was. Het blauw had overigens de neiging door het glazuur te druppelen waardoor een effect ontstond dat bekend staat als 'heaped piled'. Dit effect werd veroorzaakt wanneer het kobalt ongelijk werd verdeeld door het poeder en daardoor door het dikke glazuur heenbrak tijdens het bakken. Keizer Xuande hield van poëzie en literatuur. Hij gaf zijn eunuch-admiraal Zheng He de opdracht om de zevende, en tevens laatste grote reis van de Chinese vloot te leiden. Nadat de porseleinstad Jingdezhen (Ching te Chen), ten gevolge van politieke onlusten, twintig jaar niet goed kon functioneren, ontstond er onder keizer Cheng Hua weer stabiliteit en economische voorspoed.

Tijdens het bewind van Ming keizer Cheng Hua (1465-1486) ontstonden bijzonder fraaie voorbeelden van Chinees porseleinbakkers kunst. Het blauw/wit uit deze periode wordt door kenners gezien als het mooiste porselein uit de Mingperiode. Typerend is de dunne en lichte scherf met een glasachtig glazuur. Het 15e eeuwse porselein zou nooit meer in deze kwaliteit geëvenaard worden. Emaileren op porselein lijkt ook te zijn begonnen in deze periode. Dou tsái (Doucai) is de benaming voor deze manier van werken; eerst werd een omtreklijn in blauw aangegeven onder het glazuur, om daarna dit vlak te decoreren op het glazuur. De gebruikte kleuren waren hierbij rood, groen, geel en aubergine.

De regeerperiode van zoon Hongzhi (1488-1505) was voornamelijk een voortzetting van zijn vaders beleid. Kobalt schaarste was er echter de oorzaak van, dat onder Hongzhi, blauw porselein van mindere kwaliteit werd gebakken.

Tijdens het bewind van Zhengde (1506-1521) stelde geïmporteerd kobalt de porseleinbakkers in staat, het fraaie 'Mohammedaans blauw' te maken, met veelal Arabische of Perzische motieven. De keizer was inschikkelijk ten aanzien van de Islam godsdienst. De motieven/ inscripties uit het Midden- Oosten zijn op het porselein door medaillons omsloten, vaak tegen een achtergrond van krulwerk met soms gestileerde lotusmotieven. Onder het bewind van deze keizer, arriveerden ook de eerste Portugese schepen in Kanton (1516) en zo vertrok het eerste Ming porselein uit China naar Europa. Keizer Jiajing (1522-1566) was met zijn 45 jarige regeringsperiode de op één na langst zittende Mingkeizer.

Hij was ook een overtuigd Taoïst. Het porselein werd daarom met Taoïstische motieven gedecoreerd. Afbeeldingen van de wijze Lau-tse en de Acht Onsterfelijken, symbolen van lang leven als de Lingzhi-paddestoel, herten, kraanvogels, perziken, en reigers werden gepenseeld in donker violet blauw. Maar ook afbeeldingen uit de toen populaire literatuur werden als decoratie motieven gebruikt, tevens bleven kinderen, geleerden, dieren en bloemen in tuinen, terrassen en landschappen in zwang. Taoïsten geloven dat er een grondbeginsel of kracht is, die in de natuurlijke wereld aanwezig is en ook deze beheerst. Dat noemt men Tao, het betekent weg of pad. De Tao volgen, is de weg proberen te volgen met de natuur in harmonie en eenheid. In de 16e eeuw werd op het porselein de Dou tsái verruild voor het Wu tsái (Wucaí) ofwel het vijfkleurenpalet. Wu tsái stukken uit de late Ming zijn vaak wat minder verfijnd. Blauw werd gebruikt als elke andere kleur, en niet alleen maar voor omtrekken.

Kraakporselein

Tijdens de regering van keizer Wanli (betekent 10.000 ervaringen) werd veel porselein geëxporteerd. Veel blauw/wit werd voor de export gemaakt. Hiervan is het kraakporselein uit de Wanli periode (1573-1620) belangrijk voor ons. In Holland maakten we met het kraakporselein voor het eerst kennis in 1602 en 1604. Toen kaapten Hollandse schepen onder leiding van admiraal Jacob van Heemskerck (bekend van zijn reis en overwintering op Nova Zembla met Willem Barentsz) de zwaarbeladen Portugese vrachtaandrijvers 'St. Jago' en de 'Sta. Catharina' Deze zogenaamde 'caraqes' vervoerden porselein uit het verre China. Dit porselein werd daardoor al snel bekend onder de naam kraakporselein. Kraakporselein is dun, glanzend en zonder craquelé. De standring waarop de schotel staat is licht naar binnen gebogen en is aan de onderkant van de standring niet geglazuurd. Om te voorkomen dat het glazuur, dat tijdens het bakken vrijwel vloeibaar wordt, zich zou vastbakken aan de ovenbodem, werd de vloer met een laagje zand bedekt. De zandkorreltjes smelten echter wel weg in het glazuur en blijven daar zichtbaar achter op de voering en in de bodem van de schotel. Het vaak in gelijkmatige lagen aangebrachte blauw, is enigszins waterig. Het decoratie gebruik van cartouche vakken op borden nam tegen het

Ming Keizer Yongle 1403 - 1424

eind van deze eeuw toe. Alle porselein, op deze manier gedecoreerd, noemt men kraakporselein. Na ca. 1570 vormen bloemen de meest voorkomende versiering op kraakporselein. Andere motieven zoals de met linten vastgemaakte 'kostbaarheden' waren ook populair. Porseleinvormen die veel in ons land voorkomen zijn de 'klapmuts', de 'knobbelvaas', de 'kraaikop', de 'schenkan', de 'gendhi' en de 'wijnkan'. Deze vormen zijn nog geheel authentieke vormen uit China. Pas in de transition (overgangperiode) worden op verzoek westerse modellen gemaakt. Na de dood van keizer Wanli in 1620 werd China door de Mandsjoes en Japanse zeerovers aangevallen. Keizer Wanli (1573-1620), werd met zijn 48 jarige regeringsperiode de langst zittende Mingkeizer. Als zijn kleinzoon keizer Chong Zheng door de slechte economische situatie in 1644 zelfmoord pleegt, eindigt met hem ook de Mingdynastie die in 1368 was begonnen. ●

Geert Ziengs is taxateur en eigenaar van het Veilinghuis Methusalem in Schoonoord. Op de Methusalem Kunst & Antiekveiling in april komt naast het 'gebruikelijke' porselein een kleine collectie Ming porselein onder de hamer (zie foto), te zien tijdens de kijkdagen op 16 en 17 april (11.00-17.00 uur) in Motel van der Valk te Assen. Voor meer informatie www.methusalem.nl

Overzicht van keizers uit de Ming dynastie

Hongwu 1368-1398
 Jianwen 1399-1402
 Yongle 1403-1424
 Hongxi 1425 1425
 Xuande 1426-1435
 Zhentong 1436-1449
 Jingtai 1450-1457
 Tianshun 1457-1464
 Chenghua 1465-1487
 Hongzhi 1488-1505
 Zhengde 1506-1521
 Jiajing 1522-1567
 Longqing 1567-1572
 Wanli 1573-1620
 Tianqi 1621-1627
 Chongzhen 1628-1644

Dynastieën uit China

Xia- 1994-1766 BC
 Shang- 1766-1027 BC
 Zhou - 1122-256 BC
 Qin- 221-206 BC
 Han- 206 BC - 9 AD (vroeg Han)
 Xin- 9-24
 Han- 25-220 (laat Han)
 Drie Rijken- 220-280
 Sui- 589- 618
 Tang- 618-907
 Sung- 969- 1279
 Yuan- 1279-1368
 Ming- 1368-1644
 Qing - 1644-1912

Zandkorrels ingebakken in de onderkant van de Wan Li schotel